

Nitrianska župa I., župný archivár, zbierka testamentov (1551) 1712 – 1873 (1896)

Opis na úrovni pododdelenia archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1550_7209_3_9_3_2	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Nitrianska župa I., župný archivár, zbierka testamentov	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	(1551) 1712 – 1873 (1896)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	pododdelenie archívneho fondu	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	2, 09 bm (1470 jednotlivín, 1 pomocná kniha)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	župný archivár Nitrianskej župy	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Zbierka testamentov sa vytvorila pri agende župného archivára Nitrianskej župy I. a súvisí najmä s osobami nitrianskych župných archivárov Jozefa Töröka a Imricha Tagániho. Jozef Török pôsobil ako archivár v rokoch 1857 – 1863 a pôsobil aj ako archivár Okresného súdu v Nitre. Druhou osobou, ktorá sa pričínila o vznik zbierky je nitriansky župný archivár Imrich Tagáni, ktorý pôsobil v rokoch 1863 – 1881. Jozef Török túto zbierku vytvoril v roku 1857 jednak zo starších testamentov, uložených v rôznych častiach uzavretej registratúry, resp. archívneho fondu zaniknutej stavovskej župy a jednak z testamentov zasielaných župnému archivárovi najmä z Okresného súdu	Dejiny správy pôvodcu

		v Nitre a Župného súdu v Nitre buď v podobe ich rovnopisov (paria), alebo originálov po ich súdnom publikovaní a vykonaní (exekvovaní). Jeho nástupca Imrich Tagáni zbierku ďalej dopĺňal, prakticky až do roku 1873. Zbierka sa tak vytvárala 16 rokov, počas ktorých sa do nej podarilo začleniť 1 470 testamentov. Do zbierky jej autori zaradili niekoľko právnych kategórií písomnej poslednej vôle. Najčastejšou formou vyjadrenia poslednej vôle bol závet (maď. végrendelet, nem. letztwillige Anordnung), ďalej kodícil (maď. fiókvégrendelet, nem. kodizill) či zriedkavejšia dedičská zmluva.	
3.2.3.	Archival history	Testamenty sa k archívárovi Nitrianskej župy dostávali po ich úradnom publikovaní pred príslušnou súdnou vrchnosťou, pričom úradný záznam o tomto úkone je možné nájsť na dorze príslušného testamentu, resp. priamo za jeho znením. V zbierke sa nachádzajú testamenty publikované pred Mestským delegovaným (okresným) súdom v Nitre, Mestským delegovaným (okresným) súdom v Trnave, Okresnými súdmi v Nových Zámkoch, Piešťanoch, Skalici, Topoľčanoch, Šali, Oslanoch, Senici a Hlohovci, čo zodpovedá i teritoriálnemu pôvodu autorov testamentov. Prvé usporiadanie zbierky možno datovať do roku 1857, keď boli jednotlivé testamenty usporiadané župným archívárom Jozefom Törökom a dostali označenie A-VIII. Táto signatúra reflektuje na Inštrukciu Hlavného krajinského súdu v Bratislave zo dňa 7. októbra 1857, na základe ktorej mali byť usporiadané písomnosti zaniknutej stavovskej šľachtickej župy. Podľa schémy usporiadania písomnosti stavovských žúp navrhutej v tejto inštrukcii skupinu A mali tvoriť úradné písomnosti, ktoré sa ďalej členili na vecné skupiny označené rímskymi číslicami. Vecná skupina VIII mala obsahovať všetky majetkové spisy. Podľa tohto systému bola na zachovaných testamentoch použitá i signatúra, ktorá pozostáva z označenia vecnej skupiny VIII/ 1857, fascikla a poradového čísla. Pôvodne jediný fascikel župný archívár Jozef Török a po ňom Imrich Tagáni dopĺňali ďalšími testamentmi až do fasciklov II, III a IV. Po roku 1874 bola zbierka uzatvorená a slúžila už len na administratívne, resp. súdne konania.	Dejiny archívneho fondu
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Zbierku testamentov ako súčasť fondového pododdelenia župného archívára archívneho fondu Nitrianskej župy I. prevzal v roku 1949 od Župného úradu v Nitre Krajský archív	Spôsoby získavania

		v Nitre, právny predchodca Štátneho archívu v Nitre. Do evidencie bol archívny fond zapísaný v roku 1952 pod prírastkovým číslom 1/2-1952.	archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and contents	Písomnosti fondového pododdelenia pochádzajú z rokov (1551) 1712 – 1873 (1896). Najstarší testament pochádzajúci z roku 1551 sa dochoval v podobe jednoduchého odpisu. V origináloch sa písomnosti dochovali z rokov 1712 – 1873, so záznamami o ich úradnom využití do roku 1896. Fyzický stav dokumentov je dobrý. Z diplomatického hľadiska pododdelenie tvoria spisy – dovedna 1 470 jednotlivín a jedna pomocná kniha – menný index, zachytávajúci písomnosti z rokov 1700 – 1857.	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Vyradené boli prebytočné pôvodné spisové obaly.	Vyrad'ovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Nie sú vylúčené po prevedení kompletného usporiadania celého fondu Nitrianskej župy I.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Vnútoraná tektonika zbierky bola postavená na pertinenčnom abecednom usporiadaní podľa priezviska testátora, a to z dôvodu, že práve osoba testátora bola a je kľúčovým signifikantom každého testamentu. Základom katalogizačnej jednotky sa stal každý testament bez ohľadu na jeho autora.	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing acces	Prístupný v zmysle zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach v znení neskorších predpisov.	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcí
3.4.3.	Language /scripts of material	maďarský, nemecký, latinský, slovenský, hebrejský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov

3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	nepoškodený	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre, Mgr. Ladislav Holečka: Nitrianska župa I., župný archivár, Zbierka testamentov (1551) 1712 – 1873 (1896). Katalóg, Ivanka pri Nitre 2017, 275 s., bez evidenčného čísla.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre, Ivanka pri Nitre, Novozámocká 273, 951 12	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Nie sú známe.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Nitrianska župa I. Nitrianska župa I., župný archivár	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publikation note	Štátny archív v Bratislave, pobočka v Nitre. Sprievodca po archívnych fondoch II/ (zost.): Kostický, Bohuš – Watzka, Jozef a kol. Bratislava, Slovenská archívna správa 1963, s. 45 – 46.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note	Bez poznámok.	Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Mgr. Ladislav Holečka	Informácia o spracovateľovi a spracovaní

3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	27.11.2018	Dátum vyhotovenia opisu